מנחה מאי עבידתה? אמר רב פפא מנחת נסכים ס"ד אמינא הואיל ובהדי זבח אתיא כי גופיה דזבח דמיא קמ"ל ומאן (א) דפסל שאני הכא דאמר קרא °והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה - המנחה עד דאיתא לכולה מנחה לא יקטיר, ואידך מן המנחה מנחה שהיתה כבר (שלימה בשעת קמיצה יקטיר אע"ג דהשתא אינה שלימה) איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש עד שלא פירקה, נפרס [לחמה], הלחם פסול ואין מקטיר עליו את הבזיכין ואם משפירקה נפרס לחמה, הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין ואמר רבי אלעזר לא פירקה ממש אלא כיון שהגיע זמנה לפרק ואע"פ שלא פירקה: א"ל הא מני רבי אליעזר היא, א"ל אנא אמינא לך משנה שלימה ואמרת לי את רבי אליעזר, אי ר' אליעזר מאי איריא נפרס אפי' שרוף ואבוד נמי, מבשר אישתיק, ואמאי שתקיה לימא ליה צבור שאני הואיל ואישתרי טומאה לגבייהו אישתרי נמי חסרות: אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת החסרון כבעל מום דמי ואין בעל מום בצבור, יתיב רב פפא וקאמר להא שמעתא, א"ל רב יוסף בר שמעיה לרב פפא מי לא עסקינן דרבי יוחנן וריש לקיש במנחת העומר דציבור היא ופליגי! אמר רב מלכיו תנא חדא מסלתה שאם חסרה כל שהוא פסולה משמנה שאם חסרה כל שהוא פסולה ותניא אידך והנותרת מן המנחה פרט למנחה שחסרה היא, ושחסר קומצה, ושלא הקטיר מלבונתה כלום, תרי קראי בחסרות למה לי, לאו חד למנחה שחסרה קודם קמיצה וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ותיובתא דר' יוחנן בתרתי! לא, חד למנחה שחסרה קודם קמיצה דאי מביא מביתו וממלאה אין ואי לא לא, וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאע"ג דמקטיר קומץ עליהן אותן שירים אסורים לאכילה, דאיבעי להו לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן אותן שירים מה הן באכילה? אמר עיבי אמר קרא והנותרת ולא הנותרת מן הנותרת. רבי ינאי אמר מהמנחה - מנחה שהיתה כבר:

קמץ בשמאל [וכו']: מנא הני מילי? אמר רבי זירא דאמר קרא °ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה כף זה איני יודע מהו, כשהוא אומר °ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית באן שמאלית הא כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין, והא מבעי ליה לגופיה! שמאלית אחרינא כתיב. ואימא אין *מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות! שמאלית אחרינא כתיב. כאן שמאלית ואין אחר שמאלית, ואימא אדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית! ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר. אמ"ל ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב *(בשמן דמצורע עשיר) למה לי

הא

תורה אור

מנחה מאי עבידתה · מאי °טו] זריקה יש במנחה : במנחת נסכים · הבאים עם הזבח אם אכל חלב ובשר של זבח ומנחה קיימת לא יזרוק הדם (ב) [עד] המנחה : והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה · עד דאיתא לכולה טז] °קיימת ואי לא לא יקטיר (את אזכרתה) : שהיתה כבר · שהיתה כבר שלימה בשעת הקומץ אע"ג דהשתא אינה שלימה יקטיר : יז] ומקטיר בזיכין · אלמא שירים שחסרו בין (סילוק) קמיצה להקטרה מקטירים עלייהו הקומץ : ואמר ר"א כו' · לא איצטריך אלא איידי דתנא לעיל תנא הכא : משנה שלימה · סתם משנה : אישתרי טומאה לגבייהו דכתיב בתמיד (במדבר כח) במועדו ומשמע אפילו בשבת יח] ובטומאה : ואם אומרים · מדלא שני הכי שמע מינה חסרון כבעל מום דמי ואין בעל מום שרי בצבור הלכך חסרון דבין קמיצה להקטרה אי פסול ביחיד הוא פסול נמי בצבור הלכך אישתיק : להא שמעתא יט] · דאישתיק ולא שני ליה צבור שאני : מי לא °כ] עסקינן · (דמשום) פלוגתא דלעיל (ג) דכי נמי קאמר ר"ל אין מקטירין קומץ עליהם במנחת צבור נמי אמר כגון בזיכים דלחם הפנים : °מסלתה כא] עשרון · בעי לוג שמן דאמר בפ' שתי מדות (לקמן פח·) למנחה ולוג שמן : (מן המנחה) והנותרת · מן המנחה פרט לשחסרה היא · דמנחה שלימה משמע : ושחסר קומצה · דשירי מנחה העשויה כהלכתה משמע וקומץ החסר נפקא לן בהקומץ רבה (לקמן דף כו·) דפסול מדכתיב מלא כב] קומצו תרי זימני : ושלא הקטיר מלבונתה כלום · כג] נפקא בהקומץ [רבה] (לקמן דף כו·) דהקטרת לבונה וקומץ כד] °(מעכבות זו את זו) : מלבונתה כלום · אבל אם הקטיר קצת נאכלים השירים כדאמר לקמן בהאי פירקא (דף כו·) דאם חסרה כה] בשעת הקטרה כשרה : תרי קראי · כו] מסלתה ומן המנחה, אבל משמנה לא חשיב דהאי לגופיה אתא, לקודם קמיצה אבל בסולת למה לי תרי קראי : לאו כז] לקודם קמיצה · דלא יביא מתוך ביתו וימלאנה: כח] לשירים שחסרו · דאין מקטירין קומץ עליהם : אסורים באכילה · דהאי קרא דמן המנחה לא מתני אלא בשירים : כט] נותרת מן הנותרת · (כגון) דמתחלה הוו כל השירים נותרות מן הקומץ וכשחסרו שירים הוו הנותרים שירי שירים : שהיתה כבר · בשעת הקומץ היתה שלימה אע"פ שחסרה בין קמיצה להקטרה קרינא ביה והנותרת מן המנחה ופליג אר' ינאי אחבירי' ל"א שהיתה כבר בשעת הקטרה והכי משמע והנותרת מן המנחה שהיתה שלימה כבר בשעה שנטמאו אלו שירים יאכלו אהרן ובניו אבל לא יאכלו אותם שירים שנטמאו שירים ממנחה חסירה דזעירי ומשמעות דורשין איכא בינייהו (ד) ל"א) (בן בתירא אומר קומץ לתוך הכלי ויחזור ויקמוץ בימין) : לגופיה · שמאלית ולא ימנית : שמאלית אחרינא כתיב · נמי (ה) (לעשיר) : ואימא להכי אתא שמאל אחרינא למיעוט אחר מיעוט לא] דמתרוייהו שמעינן ימנית לא ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות באפי' ימין דכהן כשרה בשמן דמצורע : שמאלית אחרינא כתיב · בעני לב] ולא משמע מיעוט אחר מיעוט תלתא למה לי : ארבע שמאלית כתיבי · לג] חד לגופיה °וחד לגלויי עלייהו דהנך תרתי דלאו למיעוט אחר מיעוט אתו וחד שלא תאמר האי דקמיה להכי אתא מה כאן שמאלית אף בעלמא שמאלית דא"כ האי בתרא למה לי: אלא מדכתיב האי בתרא הוי להו שני כתובים הבאין כאחד ואין מלמדין לשון אחר לד] שמאלית תרי לגופייהו חד בעני וחד לעשיר שלא תאמר הואיל ואשתני בעניות אישתני בימין ותרי לאשמועי' כאן שמאלית ולא אחר דהוו להו שני כתובים דאי כתיב חד הוה אמינא מה כאן שמאלית אף בעלמא יד שמאלית ואין מיעוט אחר מיעוט נמי ליכא לאקשויי דהא (ו) מכולהו שמעינן מינה ימנית לא וא"כ כל הני למה לי לה] הני לישני לא נהירא דכל שני כתובין הבאין כאחד שבהש"ס אין דומין לאלו דכי אמרינן אין מלמדין הני מילי כשגילה שני כתובין בשני דברים דאמרי' דאי ניחא למילף מינייהו נכתוב חד וגילף אידך מיניה אבל הכא דבחדא מילתא כתיבי אינן שני דברים הבאין כאחד אלא קראי יתירי נינהו ונראה בעיני דמדכתיב כל הנך יתירה ילפינן לה כאן גילה לך שמאלית אבל בעלמא כל כף הוה ימין דאי נמי מה כאן שמאלית אף בעלמא שמאלית מכדי דהאי היינו ענין כאן תנהו ענין לכל המקומות הוא ואם כן בחדא יתירה סגי ונכתוב תלתא ושקול חד לגופיה וחד מה כאן שמאלית וכו' וחד שלא תאמר מיעוט אחר מיעוט הוא: אמר ליה ר' ירמיה לר' זירא כיון דדרשת לו] (כל הכתובי בפרשת מצורע עני נדרשה) כל שמאלית דמצורע דרוש נמי על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית בין בשמן מצורע עשיר בין בעני: למה לי · כיון דכתיב על דם האשם יתן את השמן אנא ידענא דעל בהן ידו הימנית היא :

א) רש"ק פ"ג ב) ז"ק פ"ו

הא

אותן שירים אסורין באכילה · ול"ת כיון דאסורי הרי הוא כאילו לא נשתייר כלום והאיך מקטיר קומץ עליהם הא בכל זבחים קי"ל יהושע היכא דלא נשתייר כלום דאין זורק לח] הדם וי"ל כיון דילפינן מנחה מזבח לט] תהא כזבח דכיון דלא אבוד הוי כאילו קן בעין וצריך לחלק בין זה לנטמא דכיון דאין זבח נפסל ע"י חסרון אע"ג דשירים נפסלין מכשרינן ליה כזבח להקטיר קומץ עליהם : אותן שירים מה הן באכילה · הא מצי למיפשטה מהא דאם משנפרקה נפרס לחמה הלחם פסול : אין מיעוט מ] אחר מיעוט אלא לרבות · ואם תאמר ולשתוק מתרוייהו וכי האי גוונא מצי להקשות בכל מיעוט אחר מיעוט : על בהן ידו הימנית כו' · בין דעני בין דעשיר קא בעי דכיון דכתיב על דם האשם ועל מקום דם האשם ממילא ידעינן בשמן וה"ה דמצי למיבעי מתוך אוזן ולפי שהתחיל לדרוש כף דמצורע קא מסיק על בהן מאי דרשת ביה בין דעני בין דעשיר :

כב א מיי' פי"א מהל' פסה"מ הלכה כ:

נ"ל מנחה יקטיר ואי לא לא יקטיר נ"ק

[וכן הקשו תוס' ב"ק ע: ד"ה ואין ועי' תוס' יומא ס. ד"ה תרי ס' סירון של זה]

דפלוגתא דר' יוחנן נ"ק

[לקמן כו.]

[לקמן כו.]

זריקה דם יש ס' נ"ק

מחום נ"ק

יקטיר את אזכרתה: המנחה ואי לא לא יקטיר את אזכרתה כצ"ל נ"ק

אע"ג דלאחר סילוק נפרס אלמא כו' בין קמיצה כצ"ל נ"ק

רש"ק פ"ו

לעיל ח.

מסקינן דפלוגתא דלעיל דקאמר ר"ל נ"ק

מסלתה סלת כמי עשרון: משמנה דמנחה כמי לוג שמן דאמרי' בפרק ס' שמן: מן המנחה פרט למנחה שחסרה היא דמנחה כו' כצ"ל נ"ק

[ת"ע מעכבות זו את זו וחוקה שלא הקטיר מלבונתה כלום אבל אם הקטיר וכו' ותר"ס]

[יומא מג. ופ"ע]

לפי פי' התוס' דלקמן ל"ג בגמ' בשמן דמצורע עשיר מהרש"ק

ופליג נ"ק

בינייהו הס"ד בן בתירא אומר יחזיר · יחזיר קומץ לתוך הכלי כצ"ל נ"ק ר"א אחד לגלויי דכל מקום דנאמר כף אינו אלא ימין

הסוי נפרשת מצורע דרים ס' נ"ק

*לדם הסוגריים כדי לומר דל נגי בבירור השיטות מאן דמכשיר - מאן דפסל. דתוכם הגמ' מבורות פרו האחרון אברייתא בדנין שייכות זריקת הדם למנחה

**דהיינו כל שאמר את שיטתו התוק ר' יהושע וכאן ראינו הקבגבות (זבחים ר' יהושע) עצמו

מקל ואדם שנשאר רק כזית בשר או חלב זורק את הדם איך ר"ז מיישב שיטתו במנחה עם מה שנאמר בזבחים

*לדם לסוגריים- ע' שיטה מקובצת אות ז

מבנה

◇ ב' גישות (תירוצים) להסביר למה ר"ל לא ענה "ציבור שאני" כשהקשה עליו ר' יוחנן מלחם הפנים

נושא/מבנה (עז:)

I - III מקורות ושמאל פסול לקמיצה

מבנה

△ (מיקס) תשובות

▽ קושיות

רק במשולשים (△) ניתן לראות בקלות תשובה

(גמ'- ד' שמאלית כתיבי

* מומלץ מאוד לעיין היטב בפסוקים ויקרא יד:י-יז בעיות של מצורע; עני (י-כ) עני (כא-לב) הפסוקים אלו שייכים לסוגיא עד סוף ::

◆

שיטה מקובצת

א] דאמר קרא מן המנחה עד דאיתא כו' והשאר נמחק : ב] עי' בתוספות בסוף המסכת : ג] המנחה שהיתה כבר איתיביה ר"י לר"ל והשאר נמחק: ד] איתיבי' ר"י וא"ת ומאי פריך ר"י [דילמא] ר"ל לא יליף מילתא ממילתא הר"ב לא ילפינן מנחה מבזיכין דהוא לעיל לא מצי למפרך מהא דהכא אם לא על הא דקאמר ומנחה ממנחה יליף ר"ל בשלמא לעיל אי לא גמרי מילתא ממילתא ליכא למפרך מלחם הפנים דבלחם הפנים גופיה ליכא קרא דלא הוי אלא סברא בעלמא ליפסול אחר קמיצה כמו קודם וסברא בעלמא לא סברי לה אבל לר"ל דמייתי קרא לפסול במנחות אם איתא דקרא להכי אתא ע"כ יליף לחם הפנים ממנחות דאיכא ג"ש אזכרה אזכרה ע"ל דר"י דקשה מה אל מה הוא איתא דר"ל לא יליף מילתא ממילתא הו' משיב לו דלא יליף · תר"ח : ה] נפרס לחמה : ו] תיבת ואם נמחק : ז] ואמר ר' אלעזר · מגופיה דמתני' הוה לאוקמי' אר"ל אלא איידי דאייתי לעיל לאוקמי' ר"א אדר"א מייתי נמי הכא · תר"ח : ח] אליעזר היא אי : ט] להא שמעתא · פי' להא דאמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת כו' וקשיא להר"ם דס"ם נעשה חסרון דבעל מום שהרי ר"ל פסל לעיל דקאמר אין מקטיר קומץ עליהם והו פלגי אפי' במנחת צבור א"כ אין חסרון בצבור לכך נראה להר"ם לפרש "להא שמעתא" דצבור שאני תרי קאמר רב יוסף לרב פפא מי לא עסקינן דפליגי במנחת צבור וא"כ אינו יכול לומר צבור שאני אבל לעולם הא דקאמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת קאי שפיר: תר"ח : י] א"ל רב יוסף מי לא עסקינן ר"י ור"ל במנחת צבור והוא דפליגי אמר רב מלכיא תניא והשאר נמחק : יא] תיבת והנותרת נמחק : יב] אסורים באכילה את ל' נמחק : יג] הנותרת מן המנחה ולא : יד] עי' בתוספות בסוף המסכת : טו] מאי זריקת דם יש : טז] דאיתא לכולה מנחה קיימת ואי לא לא יקטיר את אזכרתה : יז] יקטיר הס"ד ומה"ד ואמר רבי אלעזר כו' לא כו' ואע"פ הס"ד ומקטיר עליו את הבזיכין אלמא שירים שחסרו בין סילוק בזיכין דהוי כמו בין קמיצה : יח] בשבת ובטומאה : יט] שמעתא דרב אדא בר אהבה : כ] עסקינן כלומר מהכא לא משמע דחסרון כבעל מום דמי משום דפלוגתא נמי דקאמר ר"ל והשאר נמחק: כא] סלת בעי עשרון (שמא) ובעי לוג [שמן] דאמר בפ' כו' שמן הס"ד ומה"ד מן המנחה : כב] קומץ תרי : כג] כלום דנפקא לן : כד] וקומץ מעכבות זו את זו בזמן שלא הקטיר מלבונתה הדר"א : כה] חסרה לבונה בשעה : כו] קראי מסלתה ומן המנחה כו' לא חשיב דהדהוא לגופיה : כז] לאו חד : כח] מה"ד וחד לשירים : כט] מה"ד והנותרת מן הנותרת כגון תנך התחלה : ל] תיבות בן בתירא עד תיבת בימין נמחק וה"ד כאן שמאלית מדאצטריך הבא למשרי שמאלית מכלל דכל תני דעלמא ימנית הס"ד ומה"ד לגופיה שמאלית ולא ימנית ובעלמא בין ימנית בין שמאלית הס"ד ומה"ד שמאלית אחרינא כתיב בה בעשיר הס"ד : לא] אחר מיעוט דהדרייהו שמעינן : לב] בעני ואי משום מיעוט : לג] ארבע שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר חד לגופיה חד לגלויי שמאלית ולא ימנית וחד לכאן שמאלית ולא אחר מדאצטריך למשרי הבא וחד לגלויי עלייהו כו' שלא תאמר האי דקמא להכי אתא כו' אלא מדכתב רחמנא האי בתרא : לד] לשון אחר ארבע שמאלית תרי כו' וחד בעשיר שלא תאמר כו' אישתני נמי בימין ותרי כו' שני כתובין הבאין כאחד דאי כתב חד הו"א כו' אף בעלמא נמי שמאלית ואין כו' דהא מכלהו שמעינן ימנית לא : לה] הני לישני לא כו' כאחד שבתלמוד אין דומין לאלו כו' דאי חזה ניחא למילף מינייהו כו' כתיבי אינם שני כתובין הבאים כאחד אלא כו' כל הנך יתירא ילפינן כאן גילה לך כף שמאלית אבל כו' ואי למילף מהכא שמאלית : לו] דדרשת כל שמאלית השני בפרשת מצורע דרוש נמי על בהן ידו והשאר נמחק : לז] ידענא דעל בהן ידו : לח] הדם ואומר ר"י כיון דלא ידעינן במנחות אלא דגמרי' מזבחים דין לבא מן הדין להיות כנדון וכי היכי דהתם שיור בזבחים ה"ה במנחות להקטיר קומץ עליהם אבל באכילה כמו בזבחים לא ולקמן איכא קרא לאסור שירים עוד פי' הר"ר חיים נ"ע דיתור קרא דמנחות שהיתה כבר מגלה לנו לומר כן דאל"כ לשתוק מיניה ומסלא ידענא דפסול דהוי כמו נטמא · תר"ח : לט] תהא כזבח ס"א ובזבח אם נשתייר כזית בשר זורק את הדם ה"נ במנחות היכא דנשתייר מקטיר הקומץ עליו : מ] עי' בתוספות בסוף המסכת :

הגהות הב"ח (א) גמ' ומאן דפסל ר"ב אלא מנחה שחסרה בין קמיצה להקטרה : (ב) רש"י ד"ה במנחת נסכים וכו' לא יזרוק הדם הס"ד : (ג) ד"ה מי לא עסקינן פלוגתא דלעיל נמי בעומר ודקאמר ר"ל אין מקטירין וכו' בפסים הס"ד ואח"כ מ"ה מסלתה סלת עשרון כמי : (ד) ד"ה שהיתה כבר וכו' איכא בינייהו הס"ד ואח"כ מ"ה בשמאל כו' בן בתירא אומר יחזיר קומץ לתוך הכלי : (ה) ד"ה שמאלית וכו' נמי אלא עשיר : (ו) ד"ה אלא מדכתיב וכו' ליכא לאקשויי דהא מכולהו שמעינן מינה ימנית לא דאם לא כן כל הני :